

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

22-26 Ekim 1993 tarihinde yaşanan Lice Katliamında yaşamını yitiren Tütiye Talan (66), Tahir Kozat (70), Zana Mercan (16), Suna Cantürk (4), Dilbirin Cantürk (2,5), Hüseyin Cantürk (13), Ali Canpolat (25), Hüseyin Boğa (34), Salih Boğa (29), M. Rezzak Yıldırım (65), Abdullah İzgi (40), Mehmet Kaya (32), Mustafa Çakır (40), Zana Çakır (18), Halil Doğan (70), İmam Mehdi Güler (47) ve Öğretmen Nurettin SOYER da zorla kaybettirilenlerdendir. İHD'nin kayıp yakınlarıyla beraber basına yaptığı açıklamasına göre; "1993 yılında Lice'de büyük bir katliam gerçekleşti. Katliamda 17 insanımız yaşamını yitirdi. Ancak Lice Katliamı Davası, 22 Ekim'de zaman aşımına bırakıldı. Lice Katliamı zaman aşımına uğrayabilecek bir katliam değildir. İnsan onuruna yakışacak şekilde, hakikatler ile yüzleşme ve toplumsal uzlaş gereken bir davadır. JİTEM tim Komutanı Tünay Yanardağ birçok PKK'linin Lice'ye girdiğini iddia ederek, Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Bahtiyar Aydın ilçeye yönlendirir. Helikopterle Lice'ye giden Aydın, olağandışı hiçbir durum olmaması rahatlığı içerisinde İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı bahçesinde yaveri ile sohbet ederken "Kanas" tipi suikast silahıyla vurularak yaşamını yitirir. Aydın'ın vurulması bahane edilerek ilçede sokağa çıkma yasağı ilan edilir. Tüm gün ve gece boyunca ilçe güvenlik güçlerince taranır. Bazı görgü tanıklarının anlatımına göre; taramanın başlatılmasıyla birlikte bir asker halka seslenerek, "biz bir generali öldürdük siz kimsiniz, hepinizi geberteceğiz" diye bağırır. Olayın hemen ardından ilçeye giriş çıkışlar yasaklanır. Operasyon sırasında Lice'nin dış dünyayla bağlantısı günler boyunca kesilir. Olaylarda 3'ü güvenlik görevlisi 17 sivil olmak üzere 20 kişi yaşamını yitirir. Onlarca insan ateşli silahla yaralanır. Bazı ev ve işyerleri güvenlik güçlerince yakılır. Toplamda 401 ev ve 242 işyeri hasar görür. İlçe 4 gün boyunca, parlamenterlerin, siyasetçilerin, STO temsilcilerinin ve halkın giriş çıkışına kapatılır. Kolluk görevlileri dönemin CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın dahi ilçeye girişine izin vermez. 3 ay içinde yüzlerce kişi göçe zorlandığı için ilçenin nüfusu beşte bir oranında düşer. 1993 yılında olay ile ilgili başlatılan soruşturma 20 yıl sonra tamamlanır. Dönemin Diyarbakır Jandarma Alay Komutanı Eşref Hatipoğlu ve Üsteğmen Tünay Yanardağ'ın sanık olduğu kamu davasının yargılamasına başlanır fakat; iki sanıkta hiçbir zaman tutuklanmaz, haklarında adli kontrol hükümleri dahi uygulanmaz. Katliamdan 30 yıl sonra iki sanığın da ölmüş olması sebebiyle dava hakkında düşme kararı verilir. Olayın meydana geldiği günden davanın düşürüldüğü tarihe kadar, faillerin tespiti ve yargılanması amaçlanmamış, aksine failler cezasızlık zırhıyla korunmuştur."

Bu bağlamda;

1. Önergede bahsedilen ve zorla kaybettirilenlerin akıbeti ne olmuştur? Cenaze ve/veya mezar yerleri nerededir?
2. Bu olaydaki failer/azmettiriciler/devletle ilişkili paramiliter odaklar açığa çıkarılmış, yargılanmış ve cezalandırılmış mıdır?
3. Kişinin akıbeti ortaya çıkıncaya kadar hukuken kesintisiz bir biçimde işlenmeye devam eden bir suçta, hangi kanun maddesi zamanaşımından bahsederek faili korurken, geride kalanların ömür boyu sürecek adalet arayışına bir son tarih koyabilir?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *yaşam hakkı ihlali, etkin soruşturma yürütmemek ve işkence yapmak* suçlarından oybirliğiyle Türkiye'yi mahkûm ettiği dosyalar, söz konusu kararların ardından neden yeniden açılmamış, failerin/azmettiricilerin/devletle ilişkili paramiliter odakların cezalandırılması için neden somut adımlar atılmamıştır?
5. Kamuoyunda politik faili meçhul dosyalarını da etkin biçimde soruşturması, uluslararası hukuka ve vicdanlara aykırı olarak zamanaşımı gerekçesiyle kapatılan dosyaları yeniden açması umulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının yanına faili belli olan suçlar için de Gözaltında Zorla Kaybetme Suçları Araştırma Dairesi kuracak mısınız?